

Arnas-guneak itolarrian!

IÑAKI MURUA
BERTSOLARIA

Gabiri eta antzeko herriak, herritarrak denok euskara jakin eta egunerokoan erabiltzeko ohitura dugunok, arnas-guneak gara gure hizkuntza-erentzat. Izan ere, nahiz eta gerratean alde batean ibili zein bestean, etxe denetan egiten zen euskaraz eta alde batekoak diktadoreak isiltzen edo urruntzen zituen arren, herritarrek natural eutsi zioten beren arteko ohiko eta betiko komunikazio hizkuntzari. Baina, herriko eskola bakarra D ereduan eta, inork euskaraz egitea galarazten ez digun arren, oraindik arnas-gunea den honetan larri eta ez tul goaz, *leku guztietatik ageri* dion esaerarentzat, arnas bila!

UEMAk antolatutako ekitaldi batean, Baztango udal ordezkariak zioen: “Askotariko pentsaera eta izaerek osatutako jendarte baten emaitza gara gu”. Kolpean, oroitu nuen duela urte batzuk Irurita inguruko gazte bati entzuna: “Gure aita, betiko UPNkoa zuan, baina gure etxean erdaraz ari baginen eraman ezinik egoten huen eta kaskarrekoen bat ere jasoa gaituk hori dela eta”. Orduan harrituta nintzen gazte hark oparitu zidan egoeraren aurrean, eta gorago aipatu ekitaldi horretan harrituta ninduen Galesen eta Irlandan bertako hizkuntza daktaren kopurua, denera, hogeita hamar mila omen direla entzuteak.

Eragina zerk duen ama hizkuntza utzi eta beste batean aritzeko, auskalo zerk edo zertzuk duten baina, jakin berria dut haur gabiriarrek, “no” esaten lehenago ikasten dutela “ez” esaten baino eta guk aite esan dugunean aita esaten dutela. Ama esango dute denek, baldin bait ere!

Aipatu UEMAKo ekitaldi interesgarrian, Sakanako esperientzia ikusi eta eskarmentutik ikasi genuen, gai guztietarako ekonomia dela zutabe eta, beti, denen parte hartze eta onespenerekin egin behar dela aurrera, inor alboratu gabe, denak proiekturako inplikaturik. Gu, berriz, artistak gara zatiak zatitzen!

Beste batzuen artean arkitektura eta eraikitze lanei buruzko adibidea ere esan guratua oso. Eta diot, arau subsidiarioak zehaztu al ditzakegu herri txikiotan? Giza legekoa ote, lur sail bat berea duelako, dirua egitea besterik axola ez dion bati saltzea, herriaren etorkizuna baldintzatuz? Herriko gazteek hartu behar lukete ekimena eta udalak aukerak jarri gazteei jaioterrian bizitzeko. Geroan arnas-gune izango bagara, haurrak beharrezko baititugu, ez ordea urte batean hogeita eta hurrengoan bi, gure azpiegiturak eusteko jarioan baik. Azken muturreraino planifikatu beharra dugu herri txikiotan eta gure hizkuntzaren osasuna, handiagoen erritmoan beti itolarrian ibil ez gaiten eta hala ere... ●

Gure azenarioak

UXUE APAOLAZA
LARREA

Erantzukizun indibidualari buruzko mezuak entzuten ari gara. Eta inori ez zaio gustatzen, dirudienek, bere txikitasun indibiduala onartzea, guk ere makila erraz astintzen baitugu. Nik badiotut iritzi batzuk eta jokamolde sorta bat pandemia honi dagokionez, eta ez nago ados beste iritzi eta jokamolde batzuekin. Baina oso hasieran erabaki nuen ingurukoei makiladarik ez ematea, maskara diadematzat erabiliko balute ere, beren kezka nagusia igandeko mendi-buelta ezin egitea balitz ere.

Ez da axolagabekeria. Badiotut ospitalean bata urdina eta arrosa soinean lanean ari diren senideak, deskonektatzeko aukerarik gabe, pandemiaren ondorioak

artatzen pasatzen dutelako eguna; eta ospitalera iristen diren ondorio guztiak ez dira birusdunak. Langile horiek, eta beste asko, bakarrik utzi ditugu ondokoari kontuak eskatzen lanpetuta. Azenarioak erakutsi dizkigute, eta makiladak eman, gure erantzukizunaren handia azpimarratu. Makila daukana da bete ezinezkoak eskatzen ari zaiguna, eta makiladak jasotzen dituenaren aldean gaude gu guztiok, gure artean ados egon edo ez.

Baina azenarioak geureak dira, eta jaun/andre txiki agurgarriek horiek lapurtzeko makilak baino ez dituzte erakutsi. Eta azenarioak ez ditugu bakarka berreskuratuko: datuek diote, bakarka, burua lehertuko zaigu. ●